

REFERAT Social- og Seniorudvalget d. 08-04-2026

Mødedato Onsdag d. 08. april 2026 kl. 15:30

Mødested Bovrup Plejehjem, Nørrekær 15, 6200

Mødedeltagere Michael Christensen, Dorrit Knudsen, Rasmus Elkjær Larsen, Susanne Probstgaard, Claus Bruun Jørgensen, Jette Julius Kristiansen, Lucas Lind

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Social- og Seniorudvalgets budgetlægning 2027-2030, drift.....	4
Stiftelser - Regnskab 2025.....	6
Lukket: LUKKET - Godkendelse af delingsaftale vedr. overdragelse af sundhedsopgaver til Region	7
Beslutning om modtagerkøkken eller produktionskøkken på Plejehjemmet Enggården.....	8
Godkendelse af proces for borgermøder vedrørende afklaring af interesse for lokalplejehjem.....	10
Godkendelse af udkast til revideret samarbejdsaftale med Aabenraa Krisecenter.....	12
Valg af model til frit valg af hjemmehjælp og helhedspleje.....	14
Orientering om klagesager behandlet i Ankestyrelsen 2025.....	17
Orientering - Aftale om styrket indsats mod snyd og svigt på sociale tilbud.....	20
Orientering - boligerne på Kirkeplads 3 A-F.....	23
Orientering om Sundhedsprofil 2025.....	26
Orientering om forskningsprojekter i Social & Sundhed.....	29
Orientering om udviklings- og forskningsprojektet VÆRD.....	30
Orientering om arbejdet med den samlede forebyggende indsats for ældre.....	32
Orientering om møde i Sundhedsråd Sønderjylland den 23. marts 2026.....	34
Gensidig orientering.....	35
Underskriftsside.....	36

Punkt 37: Godkendelse af dagsorden

25/29504

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at dagsordenen godkendes.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

Godkendt.

Rasmus Elkjær Larsen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 38: Social- og Seniorudvalgets budgetlægning 2027-2030, drift

26/8018

Sagsfremstilling

Denne sag vedrører den kommende budgetlægningsproces for Social- og Seniorudvalgets driftsområde 2027-2030 og skal give et overblik over, hvad der skal arbejdes videre med.

Økonomiudvalget behandlede den 17. marts 2026 rammeudmeldingen til de stående udvalg.

Ifølge rammeudmeldingen er opgaven for udvalget på driftssiden:

- at udarbejde et budgetbidrag, der svarer til den udmeldte ramme
- at håndtere eventuelle udfordringer indenfor rammen (udfordringer og løsningsforslag) bl.a. med afsæt i bevillingskontrollen pr. 31. marts 2026
- at udarbejde et budgetnotat
- at opgøre forslag til tekniske korrektioner vedr. demografimodellerne
- at udarbejde forslag til takstbilag (2026-prisniveau)
- at udarbejde specielle bemærkninger til budgetbidraget
- at udarbejde bidrag til udvidelsesønsker (driftsønsker) indenfor en ramme på 10,0 mio. kr. forslagene prioriteres af udvalget.

I det omfang, at Social- og Seniorudvalget konstaterer driftsudfordringer i budgetrammerne, skal de håndteres indenfor udvalgets egen ramme og udmøntes i det bidrag, som udvalget afleverer den 8. juni 2025.

Der foreslås følgende tidsplan for Social- og Seniorudvalgets behandling af budget 2027-2030:

- 8. april 2026, udmelding af udvalgets budgetramme 2027-2030 og fremsættelse af udvidelsesønsker.
- 6. maj 2026, 1. behandling af udvalgets udfordringer og forslag til budgetbidrag
- 19. maj 2026, høring af Seniorråd og Handicapråd samt udtalelse fra Sektorudvalget for Social & Sundhed
- 3. juni 2026, 2. behandling af udvalgets budgetbidrag.

Økonomi og afledt drift

Social- og Seniorudvalgets budgetramme (drift) udgør,

1.000 kr.	2027	2028	2029	2030
Serviceudgifter	1.220.669	1.220.458	1.220.465	1.220.465
Visitation og Understøttelse	793.251	793.040	793.047	780.547
Senior	156.693	156.693	156.693	162.296
Social	155.798	155.798	155.798	156.695
Sundhed	97.196	97.196	97.196	96.790

Øvrige sociale udgifter	12.685	12.685	12.685	12.685
Budgetreguleringspuljen	5.047	5.047	5.047	5.047
Ældreboliger	-18.373	-18.463	-17.773	-17.273
Overførselsudgifter	2.087	2.087	2.087	2.087
Udvalget i alt	1.204.383	1.204.082	1.205.279	1.205.279

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at budgetprocessen igangsættes som anført, og

at Social- og Seniorudvalget fremkommer med forslag til udvidelsesønsker med henblik på kvalificering frem mod udvalgsrådet den 6. maj 2026.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

1. at godkendt.
2. at følgende forslag blev fremført til yderligere kvalificering:
 - Dagvagsnormering på plejehjem til landsgennemsnittet
 - Forsøg med rammestyrt i et hjemmeplejedistrikt
 - Fortsættelse af Med På Holdet
 - Yderligere demensindsatser
 - Flere fritvalgstilbud (tidligere klippekort)
 - Højere serviceniveau hjemmepleje
 - Initiativer til rekruttering og fastholdelse
 - Udvidelse af ungeunivers
 - Yderligere støtte til Den Blå Oase (fx 1 mio. kr.)
 - Indsatser og initiativer som udløber
 - Velfærdsteknologiindsatser
 - Indsatser til at forebygge sygefravær
 - Tablets til ensomme ældre i eget hjem
 - Udvidelse af pulje til ensomme ældre i eget hjem
 - Øget serviceniveau på genoptræning (selvtræning)
 - Flere midler i § 7-puljen (0,5 mio. kr.)
 - Udfordringer i forhold til de igangværende reformer
 - 5. feriedag på botilbudsområdet

Rasmus Elkjær Larsen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 39: Stiftelser - Regnskab 2025

25/29504

Sagsfremstilling

I denne sag skal der tages stilling til regnskaber for 2025 for nedenstående stiftelser:

- Günderoths Boligstiftelse

Regnskabet udviser et overskud på 33.949,76 kr.

- Günderoths Skolestiftelse – Nygade 48 m.m., 6200 Aabenraa

Regnskaber udviser et overskud på 129.988,60 kr.

- Richelsens Boligstiftelse – Nygade 59, 6200 Aabenraa

Regnskabet udviser et underskud på -18.232,98 kr.

Økonomiafdelingen har bedt den eksterne revisor om at bidrage med opstilling af en regnskabsmodel for Den Velgørende Fond. Det er hensigten, at regnskabsmodellen også skal anvendes ved regnskaber for de stiftelser, der administreres af forvaltningen. Forslaget skal sikre en ensartet opstilling efter gældende regnskabslovgivning. Regnskabsmodellen vil blive anvendt fra og med regnskaber for 2026.

Forvaltningen gør opmærksom på, at der vil ske indberetning af bestyrelsesmedlemmernes ejerandele til Erhvervsstyrelsen.

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,
at regnskaberne godkendes ifølge underskriftsblad, og
at orientering om indberetning af ejerandele tages til efterretning.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

1. at godkendt.
2. at taget til efterretning.

Rasmus Elkjær Larsen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Årsrapport 2025 Günderoth Boligstiftelse WT

Årsrapport 2025 Günderoths Skolestiftelse WT

2025 Årsregnskab Richelsens Boligstiftelse WT

Punkt 40: Lukket: LUKKET - Godkendelse af delingsaftale vedr. overdragelse af sundhedsopgaver til Region Syddanmark

26/2519

Punkt 41: Beslutning om modtagerkøkken eller produktionskøkken på Plejehjemmet Enggården

25/26425

Sagsfremstilling

I denne sag lægges der op til, at der træffes beslutning om, hvorvidt køkkenet på Plejehjemmet Enggården skal være modtagerkøkken eller fortsætte som produktionskøkken efter den 1. januar 2027. Efter udvalgets beslutning lægges der op til, at sagen sendes til høring i Seniorrådet.

Baggrunden er, at Danske Diakonhjem i slutningen af 2025 opsagde driftsaftalen med Aabenraa Kommune om driften af Plejehjemmet Enggården i Bylderup-Bov. Aabenraa kommune overtager driften af Plejehjemmet Enggården pr. 1. januar 2027.

I tabellen nedenfor beskrives madproduktionen på henholdsvis de kommunale plejehjem og på Plejehjemmet Enggården, som det er nu. Begge beskrivelser er uddybet i bilag.

Tema	Kommunale plejehjem	Plejehjemmet Enggården
Madproduktion	Modtagerkøkken med både lokal tilberedning og modtagelse fra Mad og Måltiders produktionskøkken.	Fælleskøkken, hvor måltiderne produceres.
Køkkenpersonale	En til to køkkenpersonale alt efter antal beboere på plejehjemmet.	En kok og tre ernæringsassistenter. To af ernæringsassistenterne er fast tilknyttet de fire afdelingskøkkener.
Bemanding	Der er bemanding af køkkenpersonale alle ugens dage hele året rundt i modtagerkøkkenerne.	Der er bemanding af køkkenpersonale mandag til fredag og fri i weekender og på helligdage.
Vagtplanlægning/ afløsere	Central vagtplanlægning foretages af Mad og Måltider. Sygdom, ferie og fri dækkes centralt.	Ingen afløsere. Ved ferie og sygdom tilrettelægges arbejdet, så driften opretholdes.
Afdelingskøkken	Tilberedning af morgenmad, anretter mad, opvarmer lune retter.	Tilberedning af morgenmad, opvarmer lune retter og færdiggør retter. I weekenderne færdiggøres og opvarmes maden af plejepersonalet.
Plejepersonale	Henter bestilte varer i modtagerkøkkenet, luner/færdiggør, anretter, serverer og vasker op.	Varetager alt, hvad der vedrører måltider i weekenderne. Opvarmning og færdiggørelse af maden, der er produceret og forberedt af køkkenet på forhånd.
Arrangementer/ fødselsdage	Beboerne inddrages i menuplanlægningen og er med til at bestemme menuen/kage	Beboerne inddrages i menuplanlægningen og er med til at bestemme menuen/kage ved

	ved fødselsdage og andre arrangementer.	fødselsdage og andre arrangementer.
Ekstra indsats	Kostkonsulent laver kostplan ved behov og underviser plejepersonalet efter behov.	Samarbejde mellem ernæringsassistenten og køkkenlederen samt plejen ift. specialkost, allergier mm.
Inddragelse af beboer	Beboerne deltager i det omfang de kan i bagning og pasning af køkkenhaver.	Beboerne deltager i det omfang de kan i bagning og pasning af køkkenhaver.
Økonomi*	Nettobudget: 36,80 kr. pr. borger pr. døgn.	Nettobudget: 36,80 kr. pr. borger pr. døgn

* Begge institutioner har samme vilkår og tildeling af budget til forplejningspakken. Der tildeles det kommunale tilskud, som er produktionsprisen fratrukket borgerens egenbetaling.

I den nationale tilfredshedsundersøgelse fra 2025 ses det, at 61 % af plejehjemsbeboerne på plejehjem i Aabenraa Kommune er meget tilfredse og 27 % er tilfredse med maden.

Der lægges op til, at der træffes beslutning om,

1. køkkenet på Plejehjemmet Enggården fortsætter med egen madproduktion, som nu
2. køkkenet på Plejehjemmet Enggården overgår til modtagerkøkken og drives som kommunens andre plejehjem
3. der skal være en forsøgsperiode med egen madproduktion på Plejehjemmet Enggården.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at udvalget træffer beslutning om den fremadrettet madproduktion på Plejehjemmet Enggården, og

at sagen sendes til høring i Seniorrådet.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

1. at plejehjemmet Enggården fortsætter med egen madproduktion som forsøg i 2027 med henblik på at evaluere pris og kvalitet. Evalueringen gennemføres i 4. kvartal af 2027.
2. at godkendt.

Bilag

Bilag 1 - Madproduktion på kommunale plejehjem

Bilag 2 - Madproduktion på Plejehjemmet Enggården

Punkt 42: Godkendelse af proces for borgermøder vedrørende afklaring af interesse for lokalplejehjem

25/23287

Sagsfremstilling

I denne sag lægges der op til, at udvalget godkender proces for borgermøder vedrørende afklaring af interesse for lokalplejehjem.

Udvalget godkendte den 5. november 2025 en procesplan for afklaring af interesse for lokalplejehjem; herunder at Seniorrådets bemærkninger om informationsmateriale og antal borgermøder skulle indarbejdes i procesplanen. Der henvises til bilagte procesplan.

Proces

Aabenraa Kommune indrykker en annonce i den lokale ugeavis samt placerer informationsmateriale om borgermøderne hos aktivitetssteder, butikker, plejehjem, biblioteker og institutioner samt ved opslag på kommunens hjemmeside. Invitationen sendes også til alle lokalråd i Aabenraa Kommune.

Informationsmaterialet vil indeholde alle tre borgermøder, så borgere selv kan vurdere hvor og hvornår, de ønsker at deltage. Ligeledes skal det fremgå, hvor de kan henvende sig ved interesse uden mulighed for deltage ved borgermøde.

Afholdelse af borgermøder vil ske i henholdsvis:

- Tinglev/Bylderup Bov (forventelig afholdt på Slogs Herreds Hus) ultimo april 2026
- Aabenraa by (forventelig afholdt på Kirsebærhaven i Aabenraa) primo maj 2026
- Padborg by (forventelig afholdt i Valdemarshus) medio maj 2026.

Mødeindhold

- Velkomst og indledning ved politisk repræsentant
- Oplæg om det juridiske grundlag for lokalplejehjem
- Mulighed for spørgsmål om dannelse af bestyrelse og drift
- Eventuelt

Lovgrundlag

Loven om lokalplejehjem giver kommuner mulighed for at etablere lokalplejehjem. Lokalplejehjem skal have samme frihedsgrader som private friplejehjem men samtidig have kommunalt ejerskab og overholde offentligretlige regler.

Lokalplejehjem vil få mulighed for at tilbyde beboerne tilkøbsydelse.

Lokalplejehjemene skal etableres som aktieselskaber og styres af selvstændige, professionelle bestyrelser bestående af repræsentanter fra lokalområdet. Formålet med loven er at give ældre flere muligheder i forhold til valg af bolig og ydelse samt at sikre større involvering af lokalområdet i forvaltningen af lokalplejehjem.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at der afholdes tre borgermøder i henholdsvis Tinglev/Bylderup Bov, Aabenraa by og Bov/Padborg, og at udvalget beslutter den politiske repræsentation.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

1. at ikke godkendt, idet udvalget beslutter, at der ikke arbejdes videre med lokalplejehjem.
2. at ikke relevant.

Bilag

Proces for afklaring af interesse for lokalplejehjem - WT.pdf

Punkt 43: Godkendelse af udkast til revideret samarbejdsaftale med Aabenraa Krisecenter

25/23824

Sagsfremstilling

I denne sag lægges der op til, at udvalget godkender udkast til revideret samarbejdsaftale med Aabenraa Krisecenter.

Udvalget godkendte den 6. august 2025 igangsættelsen af arbejdet med en revideret samarbejdsaftale.

Baggrund

Den selvejende forening Aabenraa Krisecenter har over en længere periode undersøgt mulighederne for at flytte til en ny lokation. Et skift både på ledelses- og bestyrelsesniveau, medførte dog en revurdering af flytteprocessen og et behov for en fornyet beslutning.

Krisecenteret oplyste i maj 2025 Aabenraa Kommune om, at flytteplanerne var skrinlagte, og at den igangværende dialog om støtte var indstillet. Krisecenteret ønskede for en periode at kunne prioritere at have fokus på stabil drift i de nuværende rammer. Krisecenteret har dog på sigt stadig et ønske om at flytte herunder om at udvide med ekstra pladser.

På den baggrund, herunder ønsket om at blive på den nuværende lokation, foreslog forvaltningen i overensstemmelse med krisecenterets eget ønske, at der i efteråret 2025 blev udarbejdet en revideret samarbejdsaftale med efterfølgende godkendelse af udvalget.

Det vedlagte udkast til en revideret samarbejdsaftale er udarbejdet i et samarbejde med de relevante afdelinger i kommunen (Personale, Økonomi og IT) og i dialog med krisecenteret.

Den reviderede samarbejdsaftale

Den forrige samarbejdsaftale blev godkendt af udvalget den 6. november 2019.

Udkastet til den reviderede samarbejdsaftale bibeholder det grundlæggende indhold fra den forrige aftale men er blevet gennemgående opdateret og tilrettet.

Enkelte afsnit fremtræder med nyt eller justeret indhold. Således er afsnit 5 om økonomi blevet gennemarbejdet og justeret bl.a. på baggrund af indførelse af takstlofter for krisecentre via en kommende ændring af serviceloven.

Samarbejdsaftalen udgør det overordnede fælles dokument for Aabenraa Kommunes samarbejde med krisecenteret. I tilknytning til samarbejdsaftalen er der indgået særskilte driftsaftaler mellem krisecenteret og personaleafdelingen om lønadministration og personalejuridisk bistand, samt en særskilt driftsaftale mellem krisecenteret og IT-afdelingen.

Begge driftsaftaler udgør nu bilag til den overordnede samarbejdsaftale.

Driftsaftalerne er for forståelsens skyld også vedlagt som bilag til udvalgssagen.

Som bilag er derudover vedlagt udkast til revideret samarbejdsaftale samt den tidligere samarbejdsaftale fra 6. november 2019.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget.

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at udkast til en revideret samarbejdsaftale godkendes.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

Godkendt.

Bilag

Udkast til revideret samarbejdsaftale med Aabenraa Krisecenter.WT

Aftale om køb af IT-understøttelse.pdf

Aftale om køb af løn- og personalejuridisk bistand.pdf.

Samarbejdsaftale af 6. november 2019 mellem Aabenraa Kommune og Aabenraa Krisecenter.pdf

Punkt 44: Valg af model til frit valg af hjemmehjælp og helhedspleje

26/5885

Sagsfremstilling

I denne sag lægges der op til, at udvalget vælger model til frit valg af hjemmehjælp og helhedspleje med henblik på høring i Seniorrådet og Handicaprådet.

Udvalget blev på udvalgs mødet den 4. februar 2026 orienteret om godkendelsesmodellen og udbudsmodellen herunder fordele og ulemper ved de to modeller.

Der lægges op til, at udvalget vælger om frit valg skal tilvejebringes via godkendelsesmodellen eller udbudsmodellen, og om en eller flere fremtidige leverandører skal kunne levere både hjemmehjælp efter § 83 i serviceloven og helhedspleje efter ældreloven, eller om de må vælge kun at levere efter én af lovgivningerne.

Erfaringer fra andre kommuner

Forvaltningen har efterspurgt erfaringer fra andre kommuner. Der er umiddelbart ikke kommuner, der har gennemført udbud på personlig pleje efter de nye regler i ældreloven. Flere kommuner har nøjes med at udarbejde tillægsaftaler til deres tidligere udbud.

En sønderjysk kommune har planer om at gennemføre udbud indenfor de(t) nærmeste år.

En kommune i Vestjylland har vurderet, at markedet i deres lokalområde endnu er for umodent til, at der er andre end én aktør, der kan levere den samlede opgave, hvorfor de har besluttet at fastholde godkendelsesmodellen, i hvert fald de næste par år.

Der er tre måder at organisere frit valg på:

1. Godkendelsesmodellen: Private leverandører godkendes med samme krav og afregning som den kommunale leverandør
2. Udbudsmodellen: Kommunen laver udbud og tildeler retten til at levere frit valg til en eller flere leverandører
3. Fritvalgsbeviser: Hvis ingen af ovenstående modeller fungerer, kan borgeren selv finde en leverandør med et fritvalgsbevis.

Godkendelsesmodellen

Ved valg af godkendelsesmodellen udarbejdes der et nyt godkendelsesmateriale. Her kan der eventuelt tilføjes ændrede, nye eller skærpede krav til at styrke kvaliteten, og det kan eventuelt gøres lettere at afvise ansøgere.

Det er muligt at lade sig inspirere af godkendelsesmateriale fra andre kommuner. Forvaltningen har f.eks. modtaget materiale fra Aalborg Kommune og Varde Kommune, der kan inddrages i arbejdet.

Eksempler på krav kan være referencer på levering for andre kommuner eller et minimum antal ansatte ved kontraktens opstart.

Der kan også ændres sådan, at kommunen kun behandler ansøgninger to gange årligt, f.eks. 1. februar og 1. september.

Det endelige godkendelsesmateriale godkendes af udvalget i juni 2026.

Fordelene ved godkendelsesmodellen er, at den giver mulighed for løbende at få flere/nye private leverandører ind, og at den ikke kræver lige så lang forberedelse, som udbudsmodellen gør.

Udbudsmodellen

Ved valg af udbudsmodellen skal der gennemføres et nationalt udbud. Der udarbejdes udbudsmateriale i overensstemmelse med gældende udbudsregler.

Forvaltningen vil udarbejde udbudsmaterialet i tæt samarbejde med Udbudsenheden. Udbuddet vil resultere i, at én (eller flere) leverandører vinder opgaven og bliver kommunens leverandør i en kontraktperiode på f.eks. fem år.

En udbudsproces strækker sig normalt over 6-9 måneder afhængigt af kompleksitet. Processen kan opdeles i følgende faser:

1. Forberedelsesfase (1-2 måneder)
2. Udarbejdelse af udbudsmateriale (1-2 måneder)
3. Udbudspublicering (2-3 måneder)
4. Evaluering og kontrakttildeleling (1 måned)
5. Implementering (1-2 måneder)

I det vedhæftede bilag kan man læse nærmere om, hvad de enkelte faser i udbudsprocessen indeholder.

Fordelene ved udbudsmodellen er, at prisen bliver afprøvet, dvs. den private leverandør giver et bud på, hvad leverandøren skal have for at løse opgaven. Det kan både være billigere og dyrere end den afregning, den kommunale leverandør får. Derudover kan man udbyde opgaven, som man vil. Den behøver ikke afspejle, hvordan man løser opgaven hos den kommunale leverandør.

Ulempen ved udbudsmodellen er, at når først udbuddet er kørt, så har kommunen den eller de leverandører, der har vundet udbuddet. Så kan andre ikke komme til, før opgaven skal udbydes på ny. Derudover er opgaven noget større rent administrativt både for kommunen og den private leverandør, der skal byde på opgaven.

Krav til fritvalgsleverandører

Udvalget skal også beslutte, om en leverandør skal kunne levere både hjemmepleje efter serviceloven (til borgere under 67 år) og helhedspleje efter ældreloven. Det gælder uanset om udvalget vælger godkendelsesmodellen eller

udbudsmodellen.

Hvis der stilles krav om, at fremtidige leverandører skal kunne levere både hjemmepleje efter serviceloven og helhedspleje efter ældreloven kan det begrænse antallet af mulige leverandører.

Hvis der modsat ikke stilles krav om leverandører skal kunne levere efter begge lovgivninger, så skal der udarbejdes to separate godkendelsesmaterialer eller udbudsmaterialer, som potentielt kan betyde, at borgere skal skifte leverandør, når de fylder 67 år. Den administrative opgave vil også potentielt være større med den model.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at udvalget vælger model for frit valg af hjemmehjælp og helhedspleje i Aabenraa Kommune,

at udvalget vælger om fremtidige leverandører skal kunne levere både hjemmehjælp og helhedspleje, eller kun én af ydelserne, og

at sagen sendes til høring i Seniorrådet og Handicaprådet.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

1. at frit valg skal tilvejebringes via godkendelsesmodellen.
2. at fremtidige leverandører kan vælge at byde på kun én af ydelserne (helhedspleje efter ældreloven eller hjemmehjælp efter serviceloven).
3. at godkendt.

Bilag

Metoder til sikring af det frie valg

Faser i en udbudsproces

Punkt 45: Orientering om klagesager behandlet i Ankestyrelsen 2025

26/7904

Sagsfremstilling

Udvalget orienteres i denne sag om status på de klagesager i forvaltningen, som er behandlet i Ankestyrelsen i 2025.

Formålet med orienteringen er at give udvalget et samlet overblik over kommunens kvalitet i sagsbehandlingen, målt gennem Ankestyrelsens afgørelser.

Ankestyrelsens rolle

Ankestyrelsen er den uafhængige klageinstans, som træffer afgørelser og koordinerer praksis på social- og beskæftigelsesområdet. Styrelsen vurderer, om loven er korrekt anvendt, om afgørelsen hviler på tilstrækkelige oplysninger, og om borgerens retssikkerhed er i orden.

Forvaltningen betragter Ankestyrelsens afgørelser som en central indikator for, om Aabenraa Kommunes fortolkning af lovgivningen er korrekt. Styrelsen forholder sig ikke til kommunens serviceniveau, men alene til lovgrundlag og sagsoplysning.

Begrebsafklaring

Stadfæstelse - Ankestyrelsen er enig i kommunens afgørelse.

Omgørelse - En afgørelse ændres eller hjemvises:

- Hjemvisning: Sagen sendes retur, fordi der mangler væsentlige oplysninger, som Ankestyrelsen ikke selv kan indhente. Kommunen skal herefter genoptage sagen. En hjemvisning kan føre til samme resultat, men på et bedre oplyst grundlag.
- Ændring: Ankestyrelsen er helt eller delvist uenig og ændrer kommunens afgørelse direkte.
- Afvisning: Sagen realitetsbehandles ikke. Det kan skyldes for sen klage, forkert instans eller at borgeren opgiver klagen.

Status for 2025

I 2025 behandlede Ankestyrelsen 44 klagesager vedrørende afgørelser truffet af Visitation & Understøttelse (til sammenligning: 25 i 2024, 38 i 2023, 69 i 2022 og 59 i 2021).

Afgørelserne fordelte sig således:

- 32 stadfæstelser
- 12 hjemvisninger
- 0 ændringer
- 3 afvisninger

At antallet af afgørelsestyper (47) ikke svarer til antallet af sager (44) skyldes, at nogle sager er indbragt i ét år og afgjort i et andet.

Nøgletal

- Stadfæstelsesprocenten er steget fra 60 % i 2024 ? 73 % i 2025
- Omgørelsesprocenten er faldet fra 40 % i 2024 ? 27 % i 2025

Klagesagerne skal ses i relation til antallet af afgørelser, der er truffet.

I alt er der klaget over 0,8 % af alle truffe afgørelser i 2025.
0,2 % af alle afgørelser er blevet omgjort (ændret eller hjemvist).

Det fremgår af tabellen i bilaget, hvordan klagerne fordeler sig paragrafvis i forhold til det samlede antal afgørelser, der er truffet i 2025.

Eksempler på hjemvisning

Ved afslag på bevilling af bil efter § 114 har Ankestyrelsen hjemvist sag, fordi et 2-årigt barn i familien ikke var blevet inddraget i afgørelsen, hvilket Ankestyrelsen mente, at barnet havde krav på, med henvisning til barnets lov.

På § 100 kompensationsydelse har der været hjemvisning i en sag, hvor borger kun har klaget over afgørelsen vedrørende medicinudgifter, men hvor Ankestyrelsen hjemviser med henvisning til, at ekstra udgifter til kost/diæt ikke er undersøgt grundigt nok, selvom borgeren har angivet, ikke at have ekstra udgifter her.

Samlet vurdering

Det samlede billede svarer til tidligere år, sagsområdet er stabilt, og Ankestyrelsens afgørelser giver ikke anledning til ændring af praksis.

Alle omgørelser i 2025 var hjemvisninger. Der har således ikke været tilfælde, hvor Ankestyrelsen direkte har ændret en afgørelse.

Enkelte områder har en stor andel af omgørelser grundet meget få afgørelser pr. år. Det gælder for behandling § 102, hvor én ud af to afgørelser blev hjemvist, og for kontant tilskud § 95, hvor den ene afgørelse i 2025 blev hjemvist.

Der klages fortsat mest over:

- Bevilling af bil §§ 114 og 115
- Hjælpebidrag § 112
- Kompensationsydelse (tidligere merudgifter) § 100

For alle tre områder er stadfæstelsesprocenten stabil eller stigende.

Udviklingen afspejler forvaltningens fokus på korrekt retlig fortolkning samt tydeligere formidling af afgørelsesgrundlaget til borgerne.

Kommentering på danmarkskort for omgørelsesprocenter

Social- og Boligministeren offentliggør hvert år før 1. juli danmarkskort med kommunernes omgørelsesprocenter, jf. retssikkerhedslovens § 84 a.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget.

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at orienteringen tages til efterretning, og

at sagen forelægges Seniorrådet og Handicaprådet til orientering.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

1. at taget til efterretning.

2. at godkendt.

Bilag

Klager Ankestyrelsen 2025

Punkt 46: Orientering - Aftale om styrket indsats mod snyd og svigt på sociale tilbud

26/3154

Sagsfremstilling

Udvalget orienteres i denne sag om ”Aftale om styrket indsats mod snyd og svigt på sociale tilbud og afskaffelse af ikke-godkendte tilbud”.

Nationalt fokus på velfærds kriminalitet

Der har i en længere periode været nationalt fokus på velfærds kriminalitet i forbindelse med private sociale botilbud. Regeringen og en række partier aftalte således den 20. januar 2025, at der skulle igangsættes et arbejde med at undersøge mulige regelændringer, som kunne dæmme op for snyd og svigt på sociale tilbud. Aftalen var en delaftale som udløb af rammeaftalen fra 2024 ”Sammen om Handicap”.

Udvalget fik en orientering om status på aftalerne og reformsporet på socialområdet den 1. oktober 2025.

Det nationale fokus blev yderligere skærpet, da Hvidvask-sekretariatet, som er en enhed under Politiets Nationale Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK), i november 2025 offentliggjorde en kvartalsrapport som viste, at de havde modtaget fem eller flere underretninger for 15 % af de private godkendte botilbud. Hvidvask-sekretariatet modtager og analyserer lovpligtige underretninger fra bl.a. banker, revisorer, virksomheder m.fl. og udarbejder på den baggrund nationale analyser, risikovurderinger, mini-guides til myndigheder m.m. Hvidvask-sekretariatet kan også, når en række betingelser er opfyldt, oplyse myndigheder om f.eks. underretninger om sociale tilbud.

Ny politisk aftale om styrket indsats mod velfærds kriminalitet

Den 9. januar 2026 indgik regeringen og en række partier ”Aftale om styrket indsats mod snyd og svigt på sociale tilbud og afskaffelse af ikke-godkendte tilbud”. Aftalen bygger på den ovennævnte delaftale fra januar 2025.

Den nye aftale anerkender de mange sociale tilbud, der leverer kvalitet og har til formål at styrke indsatsen mod snyd og svigt på tilbud med problemer.

Aftalen indeholder bl.a. udvidelse af personkredsen, som kan pålægges karantæne, mulighed for fratagelse af retten til at drive og være ansat i et botilbud, forslag om gensidig orienteringspligt mellem de forskellige socialtilsyn, nye krav til tilbuddenes pligt til at orientere socialtilsynet om f.eks. ansættelser samt præciseringer af de gældende regler om tilbuddenes oplysningspligt.

Aftalen indeholder også tiltag vedrørende regnskab, revision, bestyrelsessammensætning, dataudveksling mellem myndigheder m.m. Med aftalen ændrer det sociale tilsyn delvist fokus og får øget fokus på økonomi. Samtidig indskræpes kommunernes forpligtelse i forhold til det personrettede tilsyn.

Aftalen er målrettet private tilbud. Dele af den vedrører dog også offentlige tilbud. Således indgår det i aftalen at gøre det til en betingelse for at opnå eller beholde en godkendelse for såvel offentlige som private tilbud, at ansat personale,

herunder både ledere og vikarer, ikke er dømt for en række kriminalitetstyper, som f.eks. grov personfarlig kriminalitet, narkotika- eller berigelseskriminalitet.

Med aftalen afskaffes derudover kommunernes mulighed for at bruge ikke-godkendte tilbud.

Dele af aftalen realiseres via retningslinjer og skærpede vejledninger. De dele af aftalen, som kræver lovgivning, vil indgå i lovforslag der fremsættes i 2026.

Initiativerne i aftalen er beskrevet nærmere i aftalens bilag 1, som er vedlagt sagen.

Botilbudsområdet generelt

Kommunerne har forsyningsansvar på botilbudsområdet. Det betyder, at hvis en kommune vurderer, at en borger har behov for et botilbud, så har den pågældende kommune ansvar for at finde et egnet botilbud, der matcher borgerens behov. Kommunerne vælger i mange tilfælde et botilbud i egen kommune, hvor kommunen selv er driftsherre, men kan dog frit vælge at benytte andre botilbud. Udover kommunens egne botilbud, kan kommunerne således også købe en plads på et botilbud i andre kommuner, på regionale botilbud samt på private og selvejende botilbud. Ifølge en analyse fra VIVE fra januar 2026 var der i 2023 ca. 29.000 botilbudspladser på landsplan. De samlede udgifter udgjorde i 2024 ca. 25 mia. kr.

Botilbudsområdet adskiller sig fra mange andre kommunale serviceområder ved, at kommunerne køber og sælger mange pladser. Det skyldes bl.a., at borgerne har meget forskellige behov, og at den enkelte kommune derfor ikke selv kan drive botilbud til alle målgrupper, samt borgerens mulighed for at benytte frit valg og ønske et botilbud, som kommunen skal godkende i forhold til både økonomi og faglighed.

Aabenraa Kommune

I Aabenraa Kommune arbejdes der ud fra principperne i kommunens bosteds-strategi 2025-2035. Strategien er et arbejds- og retningspapir for den kommende 10-årige periode og indeholder de politisk vedtagne principper for udviklingen af bostedsområdet i kommunen.

Blandt principperne er ”Flest mulige borgere i egen kommune”. Når en borger fra Aabenraa Kommune vurderes at have brug for et botilbud, forsøges der derfor som udgangspunkt at finde et egnet tilbud til borgeren i kommunen. I nogle situationer er dette ikke muligt. Det kan skyldes, at borgeren har meget specialiserede behov, eller at der ikke er kapacitet i kommunen. Det kan også skyldes andre årsager, f.eks. at borgeren følger en STU-uddannelse i en anden kommune og ønsker at bo i nærheden eller ønsker at bo i nærheden af familie, som ikke bor i Aabenraa Kommune.

I processen med at finde og købe en egnet plads, herunder på et privat, godkendt tilbud, indgår en høj grad af inddragelse af den pågældende borger og pårørende. Det forsøges så vidt muligt at tage hensyn til borgerens ønsker, når borgeren tilbydes en plads.

Forud for et køb af en plads indhentes der informationer om det pågældende tilbud via tilbuddets hjemmeside/sociale medier, via tilbudsportalen og via kontakt og dialog med tilbuddet. Der kigges samtidig på tilbuddets profil og ydelser sammenholdt med taksten for en plads for dermed at vurdere, om der er en tilstrækkelig og realistisk sammenhæng mellem indhold og pris. Er der tale om tilbud, som Aabenraa Kommune ikke kender i forvejen, aflægges der fysisk besøg forud for en beslutning om køb af plads.

Teamleder og sagsbehandlere i myndighedsafdelingen benytter sig derudover af faglige netværk og erfa-grupper f.eks. med andre sønderjyske kommuner, hvilket giver mulighed for at udveksle erfaringer om konkrete botilbud.

Et køb af en plads er altid baseret på en samlet, grundig og konkret vurdering af oplysninger og informationer om det pågældende botilbud.

Aabenraa Kommune benytter sig ikke af ”ikke-godkendte tilbud”.

Aabenraa Kommunes køb af pladser

Det nationale fokus på velfærds kriminalitet vækker også til eftertanke i Aabenraa Kommune.

Det giver anledning til en fortsat opmærksomhed på at blive ved med at være nysgerrig, spørgende, opsøgende og undersøgende, når der købes pladser på eksterne botilbud.

Visitation & Understøttelse har indgået aftale med kommunens kontrolenhed under borgerservice om fast bistand i forbindelse med køb af eksterne pladser, og der vil fremover være opmærksomhed på muligheden for at benytte Hvidvask-sekretariatets tilbud til myndigheder.

Aabenraa Kommune køber pt. i alt 104 eksterne pladser. Af de 104 pladser købes 50 hos andre kommuner, 3 hos regionerne og 51 hos private, godkendte tilbud. Fem af de private pladser er beliggende i Aabenraa Kommune. Størstedelen af de øvrige eksterne pladser, er beliggende i nabokommuner eller nærliggende kommuner.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at orienteringen tages til efterretning, og

at sagen forelægges Handicaprådet til orientering.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

1. at taget til efterretning.

2. at godkendt.

Bilag

Aftaletekst om snyd, svigt og ikke-godkendte tilbud.pdf

Bilag 1. Uddybning af initiativer.pdf

strategi-for-udvikling-af-bosteder-i-aabenraa-kommune-2025-2035. WT.pdf

Punkt 47: Orientering - boligerne på Kirkeplads 3 A-F

26/3558

Sagsfremstilling

Udvalget orienteres i denne sag om status på boligerne på Kirkeplads 3 A-F.

Skæve boliger

Skæve boliger er et boligtilbud til en særligt udsat gruppe af borgere, som ikke kan rummes i et traditionelt udlejningsbyggeri eller i kommunens øvrige tilbud.

Målgruppen er borgere med hjemløshedsproblematikker og en væsentligt anderledes adfærd. Ofte har borgerne et langvarigt misbrug og psykiatriske og sociale udfordringer. Typisk har borgerne været kendt af forvaltningen i mange år.

Skæve boliger er permanente boliger, som udlejes efter den almindelige lejelov. Der indgås lejekontrakter på almindelige lejevilkår, og boligerne drives som selvstændige boliger.

Der er tilknyttet en social vicevært til boligerne, som yder støtte til borgerne enkeltvist, og som kan understøtte borgerne med f.eks. hjælp til at komme til læge eller praktiske ting i hverdagen.

En borger i målgruppen skal visiteres til en bolig på Kirkeplads 3 A-F af visitationen i Social & Sundhed.

Placering og tilskudsmulighed

Udvalget var den 14. december 2022 på studietur for at se forskellige typer af skæve boliger, herunder i eksisterende byggeri. Udvalget besøgte de skæve boliger på Vesterled i Horsens, der har en bynær placering, og Hyttebyen i Kolding. Udvalget besluttede herefter den 11. januar 2023, at mulighederne for etablering af skæve boliger i eksisterende byggeri skulle afdækkes.

Efter dialog med Kommunale Ejendomme og afdelingen Plan, i Plan, Teknik & Miljø, blev der foreslået en placering på Kirkeplads 3 A-F. Udvalget besluttede den 11. april 2023, at der skulle arbejdes videre med denne mulighed.

Udvalget besluttede også, at der skulle søges om at blive omfattet af Social- og Boligstyrelsens mærkningsordning for skæve boliger for dermed at kunne søge om tilskud til den sociale vicevært.

Udvalget blev den 1. maj 2024 orienteret om, at styrelsen havde givet afslag, men gjorde opmærksom på kommunens mulighed for på egen hånd at drive boligerne. Udvalget besluttede herefter at fortsætte med at drive boligerne på Kirkeplads 3 A-F til den nævnte målgruppe, og med en social vicevært tilknyttet via en samarbejdsaftale med Blå Kors om at varetage viceværtsfunktionen.

For yderligere information og baggrund om placeringen henvises til udvalgssagen fra den 11. april 2023 med tilhørende bilag, og til byrådssag fra den 7. juni 2023 om godkendelse og frigivelse af midler.

Kirkeplads 3 A-F

Ejendommen består af seks to-værelses lejemål, som er fordelt på følgende måde: Tre lejemål på 61 m² i stueplan med egen indgang fra bagsiden og en husleje på 4.058 kr./mdr. samt aconto vand på 350 kr./mdr., og tre lejemål på 75 m² på 1. sal med egen indgang med trappe fra forsiden og en husleje på 4.989 kr./mdr. samt aconto vand på 350 kr./mdr.

El og varme indgår ikke i huslejen, da lejerne hver især selv betaler for dette.

Tre af de nuværende beboere er visiteret til boligen af visitationen i Social & Sundhed. De øvrige boliger kan visiteres til borgere i målgruppen i takt med, at de bliver ledige.

Den sociale vicevært

De nuværende beboere har forskellige støttebehov og benytter sig af forskellige tilbud, herunder Den Blå Oase, socialpædagogisk støtte (serviceloven § 85) og/eller personlig hjælp og støtte (serviceloven § 83).

Den sociale vicevært er synligt til stede via en boligsocial indsats og arbejder på at opbygge tillid og relationer blandt borgerne. Alle beboere kan benytte viceværten, to af de tre oprindelige beboere benytter dog ikke viceværten.

Der forekommer lejlighedsvist konflikter imellem beboerne. Det kan skyldes, at beboerne ikke altid tager tilstrækkeligt hensyn til andre, hvilket kan være relateret til misbrug, psykiske udfordringer eller udfordringer i sociale samspil. Det nuværende konfliktniveau må dog anses for at ligge indenfor, hvad der kan forventes set i sammenhæng med målgruppens udfordringer og behov. Det er vurderingen, at den sociale vicevært og samarbejdet med Den Blå Oase i høj grad er med til at skabe ro og tryghed.

Målgruppen og det fremadrettede behov

Myndighedsafdelingen i Visitation & Understøttelse ser i deres daglige arbejde med socialt udsatte borgere en gruppe af borgere, som er i målgruppen for skæve boliger, men ikke passer ind i boligerne på Kirkeplads 3 A-F.

Det drejer sig om borgere med en adfærd, der i høj grad afviger fra almindelige sociale normer, og som derfor ofte skaber utryghed og større konflikter. Borgerne i denne del af målgruppen har ofte et ønske om en stabil boligsituation mere end et ønske om et socialt naboskab. De kan have betydelige psykiske og sociale funktionsnedsettelse, herunder psykiatriske diagnoser og symptomer i form af social isolation, hallucinationer m.m. De kan derfor have svært ved rumme at skulle være i en almindelig lejlighed og tæt på det "normale civile liv", f.eks. en gågade.

På den baggrund dækker det nuværende antal boliger, samt typen af boliger, ikke behovet. Der er aktuelt borgere på forsorgshjem og i kommunens sociale overgangsboliger (se nedenfor), som ikke kan komme videre i egen bolig, fordi der ikke er et egnet tilbud.

Ligeledes er der borgere, som enten ikke har en bolig, eller som råder over en bolig, men altid er på kanten af udsættelse, fordi de forstyrrer omgivelserne.

Aabenraa Kommune har i samarbejde med Blå Kors etableret seks boliger, som i daglig tale benævnes overgangsboliger. Overgangsboligerne er midlertidige boliger, der kan anvises mod betaling til socialt udsatte borgere, som ikke disponerer over egen bolig, og som står i overgangen mellem hjemløshed og fast bolig. Overgangsboligerne bruges ofte som alternativ til indskrivning på forsorgshjem og er placeret i umiddelbar tilknytning til Den Blå Oase med mulighed for at benytte Den Blå Oases generelle tilbud.

Der ses fortsat at være behov for boligerne på Kirkeplads 3 A-F. Der er dog også brug for et nuanceret blik på målgruppen med en opmærksomhed på, om der er behov for at udvikle et tilbud til den gruppe af borgere, som ikke kan rummes i de nuværende boliger på Kirkeplads 3 A-F herunder et tilbud med endnu billigere boliger.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

Taget til efterretning.

Punkt 48: Orientering om Sundhedsprofil 2025

26/8025

Sagsfremstilling

I denne sag orienteres udvalget om resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen "Hvordan har du det?" - også kaldet Sundhedsprofilen 2025 for Region Syddanmark og Aabenraa Kommune.

Sundhedsprofilen viser overordnet, at udviklingen på nogle klassiske risikofaktorer går i den rigtige retning, men samtidig peger data på en række vedvarende og nye udfordringer, som har betydning for borgernes sundhed og trivsel og det fremtidige behov for kommunale indsatser.

Sundhedsprofilen er vedlagt sagen. Rapporten er omfattende, og der lægges derfor ikke op til, at den er gennemlæst i sin helhed. På mødet præsenteres hovedpointerne for Aabenraa Kommune. Derudover er Region Syddanmarks præsentation af udvalgte data fra Sundhedsprofilen 2025 vedlagt. Præsentationen blev fremlagt på konferencen om Sundhedsprofilen 2025 den 11. marts 2026.

Nedenfor fremhæves fem centrale temaer:

Tobaks- og nikotinformbrug (ændret mønster)

Andelen af daglige rygere er faldet over tid i Aabenraa Kommune. Andelen er reduceret fra ca. 21 % i 2010 til omkring 11 % i 2025. Andelen af storrygere er ligeledes faldet i samme periode fra 11 % i 2010 til 5 % i 2025.

Samtidig viser data fra Sundhedsprofilen 2025 en ændring i forbrugsmønstre. Blandt borgere i alderen 16–44 år anvender op mod ca. 23 % mindst ét tobaks- eller nikotinprodukt dagligt.

Der ses særligt en stigning i brugen af røgfri nikotinprodukter i denne aldersgruppe (f.eks. snus, nikotinposer og e-cigaretter). Andelen af hele befolkningen er steget fra 2,4 % i 2021 til 6,1 % i 2025 i Aabenraa Kommune.

Data peger på, at selvom den traditionelle rygning er faldende, er det samlede nikotinformbrug ikke tilsvarende reduceret, men har i stedet ændret karakter, særligt blandt yngre aldersgrupper.

Supplerende data, som dækker hele Region Syddanmark viser, at brugen af røgfri nikotinprodukter og e-cigaretter er stigende blandt unge. Blandt unge mænd (16–24 år) er brugen af nikotinposer, snus, tyggetobak og skrå tobakspastiller steget fra 10,7 % i 2021 til 14,1 % i 2025, mens den blandt unge kvinder er steget fra 3,1 % til 7,4 % i samme periode.

Derudover viser data, at en betydelig andel af unge nikotinbrugere ønsker at stoppe. Omkring 55 % af brugere af røgfri nikotinprodukter har konkrete planer om at stoppe, og ca. 20 % angiver et ønske om ophør.

Fysisk inaktivitet og stillesiddende adfærd

I 2025 lever 55 % af borgerne i Aabenraa Kommune ikke op til WHO's anbefalinger for fysisk aktivitet. Det er en forbedring siden 2021, hvor andelen var 61 %, men niveauet er stadig højt og viser, at der fortsat er et betydeligt behov

for målrettede indsatser.

Andelen er højest blandt ældre borgere, hvor op mod ca. 75 % ikke opfylder anbefalingerne. Samtidig viser data, at en væsentlig andel af borgerne har stillesiddende fritidsvaner, og niveauet er fortsat højt på tværs af aldersgrupper.

Supplerende data, som dækker hele Region Syddanmark, viser desuden en tydelig social forskel i fysisk aktivitet. Andelen, der ikke lever op til anbefalingerne, er højest blandt borgere, der har grundskolen som eneste uddannelse (op mod ca. 66 %) og lavest blandt borgere med lange videregående uddannelser (ca. 45 %). Der ses dermed både en aldersmæssig og social ulighed i fysisk aktivitet.

Mental sundhed (særligt unge)

Flere indikatorer fra Sundhedsprofilen 2025 sætter fokus på mental trivsel i Aabenraa Kommune:

- Andelen med lavt selvværd ligger omkring 11 %
- Andelen, der har svært ved at leve op til egne forventninger, ligger omkring 18 %
- Andelen med høj score på stressskalaen ligger omkring 26 %
- Andelen, der er meget generet af søvnbesvær, ligger omkring 16 %

Udviklingen over tid viser, at niveauerne for flere indikatorer enten er steget eller ligger stabilt på et relativt højt niveau.

Supplerende data, som dækker hele Region Syddanmark viser, at forskellene mellem køn er markante. Blandt unge kvinder (16–24 år) ligger andelen, der er meget generet af ængstelse og nervøsitet, på op mod ca. 23 % (i 2010: 4 %), hvilket er væsentligt højere end blandt mænd i samme aldersgruppe (11 %).

Samtidig viser data en udvikling, hvor andelen af unge med god eller særdeles god livskvalitet er faldet over tid.

Data peger samlet set på faldende mental trivsel særligt blandt unge og i højere grad blandt kvinder.

Sygdom, smerter og funktionstab

En stor andel af borgerne i Aabenraa Kommune lever med sygdom eller fysiske gener:

- Omkring 38 % har en langvarig sygdom
- En betydelig andel er generet af smerter, herunder i ryg, lænd og led
- Omkring 10 % i Aabenraa Kommune er meget begrænset i at gå flere etager op ad trapper
- Data for hele regionen viser, at 20 % af mændene og 25 % af kvinderne over 75 år er meget begrænset i at gå flere etager op ad trapper.

Data viser dermed en stor gruppe borgere med helbredsudfordringer og funktionstab.

Svær overvægt

Andelen med svær overvægt (BMI = 30) er steget over tid i Aabenraa Kommune:

- Mænd: fra ca. 15 % i 2010 til omkring 21 % i 2025

- Kvinder: fra ca. 14 % til omkring 20 %

Supplerende data fra Region Syddanmark viser, at stigningen i svær overvægt er særligt udtalt blandt borgere i alderen 35–54 år. Blandt mænd i alderen 45–54 år er andelen steget fra ca. 17 % i 2010 til omkring 23 % i 2025, og en tilsvarende udvikling ses blandt kvinder.

Data indikerer dermed en fortsat høj forekomst af svær overvægt i kommunen.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at orienteringen om sundhedsprofilen tages til efterretning.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

Taget til efterretning.

Bilag

Sundhedsprofilundersøgelsen 2025 Region Syddanmark

Region Syddanmarks præsentation af udvalgte data

Punkt 49: Orientering om forskningsprojekter i Social & Sundhed

25/28526

Sagsfremstilling

Udvalget orienteres i denne sag om Social & Sundheds deltagelse i forskningsprojekter på udvalgets område.

Forskningsprojekterne er sammensat meget forskelligt og gennemføres med forskellige samarbejdspartnere og forskellig finansiering. Fælles for dem er dog, at de bidrager til et eller flere af følgende formål:

- Fremme forebyggelse af sygdom hos borgerne
- Forbedre indsatser og vilkår for borgere
- Forbedre samarbejdet mellem to eller flere aktører i sundhedsvæsenet
- Fremme rekruttering og fastholdelse af medarbejdere
- Bidrager til forskning på området.

Traditionelt set har man på sundhedsområdet typisk lavet forskning i de indsatser, som leveres på sygehusene. Det er dog blevet tydeligt, at der også er behov for forskning i de indsatser, der leveres i kommunerne. Aabenraa Kommune ansatte derfor i 2025 en Ph.d.-studerende til forskningsprojektet 'Sammen på Tværs'. Den Ph.d.-studerende er ansat under ledelse af socialchefen og med en række faglige vejledere fra forskningsenheden på Sygehus Sønderjylland. Den Ph.d.-studerende indgår dermed i det kollegiale og arbejdsmæssige fællesskab både på sygehuset og i kommunen. Ansættelsen af den Ph.d.-studerende har, foruden forskningsprojektet, til hensigt at støtte kommunen i at etablere sin egen forskningstradition ved at uddrage viden og erfaring fra det aktuelle projekt. Ansættelsen varer i tre år.

Nedenfor ses en oversigt over forskningsprojekter på udvalgets område. I det vedhæftede bilag er der en samlet oversigt over forskningsprojekter i Social & Sundhed samt yderligere information om de enkelte forskningsprojekter.

- VÆRD: Ejendomsfunktionærer som sundhedsfremmere blandt seniorer
- Faste teams i hjemmeplejen: Hverdagspraksis og effekter af faste teams
- Sammen På Tværs: Adgang til sundhed for socialt udsatte og unge med selvskade
- Styrket samarbejde med pårørende til ældre med multisygdom
- MORE: Inkluderende ledelse og international arbejdskraft

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

Udsat.

Bilag

Overblik over forskningsprojekter i Social Sundhed

Punkt 50: Orientering om udviklings- og forskningsprojektet VÆRD

25/20491

Sagsfremstilling

Udvalget orienteres i denne sag om status på udviklings- og forskningsprojektet: Viceværten i Ældreomsorgen med Ressourcer og Dialog (VÆRD), hvor ejendomsfunktionærer (viceværter) inddrages i tidlig opsporing af mistroivsel af ældre borgere.

Projektet gennemføres i et samarbejde mellem Tværsektorielt Forskningscenter Region Syddanmark (projektejer), Aabenraa Andelsboligforening, Kolstrup Boligforening og Aabenraa Kommune.

Projektets fokus

Den demografiske udvikling øger behovet for forebyggende indsatser for ældre borgere over 65 år i almene boliger, hvor der ses en høj forekomst af kroniske sygdomme, funktionstab og ensomhed.

Projektet er aktuelt i afprøvnings- og tilpasningsfasen med henblik på at udvikle en model, der både kan forankres og danne grundlag for dokumenteret effekt.

Projekt VÆRD har til formål både at udvikle forebyggende indsatser og at skabe evidensbaseret viden gennem systematisk indsamling og analyse af data i et hidtil udforsket dansk forskningsfelt.

Ejendomsfunktionærer har en særlig position i almene boligområder gennem deres daglige kontakt med beboerne og kan ofte opdage tidlige tegn på ændringer i ældres trivsel, men mangler redskaber og handlemuligheder.

Med projektet udvikles der derfor en ny samarbejdsmodel mellem ejendomsfunktionærer og kommunen. Gennem fire undervisningsgange får funktionærerne viden om tidlig opsporing, handlemuligheder og kommunale henvisningsveje.

Aabenraa Kommunes rolle i projektet

Medarbejdere fra Aktivitet & Forebyggelse underviser og deltager i udviklingen af samarbejdsmodellen.

Derudover er der udarbejdet et aktionskort, som giver ejendomsfunktionærer overblik over handlemuligheder. Der er etableret udvidet telefontid med direkte adgang til seniorvejledere, som kan iværksætte forebyggende indsatser og koordinere med Visitationen og øvrige samarbejdspartnere.

Samarbejdet understøtter både brede forebyggelsestiltag og mere målrettet opsporing og vurderes at kunne udbredes til andre boligforeninger.

Økonomi og afledt drift

Projektbudgettet er 2,47 mio. kr., heraf 1,97 mio. kr. fra Trygfonden og 0,50 mio. kr. i egenfinansiering fra Tværsektorielt Forskningscenter Syddanmark.

Aabenraa Kommune og boligforeningerne bidrager med personaleressourcer.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,
at orientering om status i det tværsektorielle udviklings- og forskningsprojekt, Viceværten i Ældreomsorgen med
Ressourcer og Dialog (VÆRD), tages til efterretning, og

at sagen forelægges Seniorrådet til orientering.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

1. at taget til efterretning.
2. at godkendt.

Punkt 51: Orientering om arbejdet med den samlede forebyggende indsats for ældre

26/7910

Sagsfremstilling

Udvalget orienteres i denne sag om arbejdet med den samlede forebyggende indsats for ældre, herunder afprøvning af et nyt opsøgende tiltag: Højskoledage for 70-årige.

Den nye ældrelov, som trådte i kraft den 1. juli 2025, afskaffede kravet om at tilbyde forebyggende hjemmebesøg til ældre borgere ved faste alderstrin (typisk fra 75 år eller 80 år). Kommunerne skulle fremover tilrettelægge en mere fleksibel og målrettet forebyggelsesindsats, der kombinerer generelle forebyggelsestilbud med opsøgende indsatser over for borgere med et identificeret forebyggelsespotentiale.

På udvalgmødet den 7. maj 2025 godkendte udvalget, at Aktivitet & Forebyggelse afprøver en ny model for forebyggende indsats i perioden 1. juli 2025 til 1. juli 2026, hvorefter indsatsen skulle evalueres. Modellen består af tre hovedelementer:

- Opsøgende aktiviteter – herunder Højskoledage
- WIPP360 – screening af sårbare ældre
- Tilpassede forebyggende hjemmebesøg.

Opsøgende aktiviteter – herunder afprøvning af Højskoledage

Som led i den nye model styrkes de opsøgende aktiviteter i lokalsamfundet gennem deltagelse i sundhedsmesser, oplæg for foreninger og et tættere samarbejde i det tværgående forebyggelsesteam. Herudover afprøves et nyt initiativ målrettet borgere i 70-års-alderen: Højskoledage om det gode seniorliv.

Temaet for højskoledagene er det gode seniorliv, og formålet er at styrke trivsel, netværk og viden om sunde og aktive valg tidligt i seniorlivet – på et tidspunkt, hvor mange oplever omstillinger som f.eks. overgang til pension.

Højskoledagene består af to hele dage med faglige oplæg, fællesskab og aktiviteter.

Rammerne for højskoledagene:

- Invitation sendes til alle borgere født i 1955 og bosat i Aabenraa Kommune.
- Højskoledagene afvikles 20. og 21. april 2026 på Damms Gård i Felsted.
- Der er tale om to dagsarrangementer uden overnatning.
- Deltagerne får viden om tilbud og fællesskaber i kommunen og mulighed for at møde nye mennesker.
- Der er plads til 50 deltagere, som optages efter først til mølle-princippet. Der oprettes venteliste efter behov.
- Tilbuddet er gratis.

Arrangementets succes og efterspørgsel vurderes ved deltagernes evalueringer, som indsamles via et kort spørgeskema og suppleres med en drøftelse i plenum på højskoledagenes sidste dag. Derudover monitoreres efterspørgslen løbende gennem antal tilmeldte, fremmødte og eventuel venteliste. Samlet giver dette et billede af både deltagernes udbytte og interessen for arrangementet.

Hvis aktiviteten viser sig at være efterspurgt og relevant, planlægges en gentagelse i efteråret.

WIPP360 – screening af sårbare ældre

Som centralt redskab i den forebyggende indsats anvendes spørgeskemaet WIPP360 til at identificere sårbare ældre i aldersgrupperne 75, 80, 85 og 90+ år. Skemaet sendes digitalt sammen med et tilbud om hjemmebesøg, mens borgere uden digital post modtager et fysisk brev. Svarene kategoriseres i tre grupper:

- Grøn: Borgeren modtager kontaktoplysninger på seniorvejlederne samt links til kommunens forebyggende tilbud.
- Gul: Borgeren opfordres til selv at kontakte seniorvejlederne for en forebyggende samtale.
- Rød: Borgeren tilbydes et forebyggende hjemmebesøg.

WIPP360 anvendes bredt i andre kommuner og har dokumenteret effekt i forhold til tidlig opsporing af borgere med øget risiko for fald i trivsel og funktionsevne.

Tilpassede forebyggende hjemmebesøg

De forebyggende hjemmebesøg målrettes borgere i rød kategori samt borgere, som på anden vis vurderes at have behov for en indsats. Besøgene omfatter en helhedsorienteret samtale om trivsel, helbred, hverdagsliv, socialt netværk og muligheder for støtte eller deltagelse i lokale fællesskaber.

Lovgrundlag

Ældreloven

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at orientering om forebyggelsesindsatser, herunder afprøvningen af det nye opsøgende tiltag ”Højskoledage for 70-årige” tages til efterretning.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

Taget til efterretning, idet Seniorrådet orienteres.

Punkt 52: Orientering om møde i Sundhedsråd Sønderjylland den 23. marts 2026

26/2337

Sagsfremstilling

Udvalget orienteres i denne sag om møde i Sundhedsråd Sønderjylland den 23. marts 2026.

På mødet var følgende punkter:

1. Godkendelse af dagsordenen
2. Lukket sag: Forhandling af delingsaftaler
3. Drøftelse af ideer til initiativer og godkendelse af proces for udmøntning af budgetmidler til kulturprojekter på sundhedsområdet
4. Drøftelse af proces for udarbejdelsen af Sundhedsråd Sønderjyllands nærsundhedsplan
5. Indledende præsentation af kommunernes rolle i forhold til 10-årsplanen for psykiatrien
6. Drøftelse af input til Rammeaftale 2027-2028 for det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet
7. Indledende præsentation af sundhedsreformens betydning for almen praksis
8. Orientering om spørgeordning for sundhedsrådet
9. Mødekalender
10. Eventuelt

Referatet fra mødet er vedhæftet som bilag.
Derudover orienterer udvalgsformanden fra mødet.

Sagen afgøres i

Social- og Seniorudvalget

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,
at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

Taget til efterretning.

Bilag

Sundhedsråd_Sønderjylland-Referat d. 23. marts 2026

Punkt 53: Gensidig orientering

25/29504

Sagsfremstilling

- Dialogmøde med Seniorrådet den 13. april 2026.
- § 18 dialogmøde den 14. april 2026.
- Indvielse af Bella Vista i Tinglev den 15. april 2026.
- Demens temaaften den 4. maj 2026.

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at orienteringer tages til efterretning.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

Tage til efterretning.

Bilag

Forhåndsinvitation til demens temaaften

Punkt 54: Underskriftsside

25/29504

Indstilling

Social & Sundhed indstiller,

at protokollen godkendes.

Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-04-2026

Godkendt.